

Særtryk af artikel i tidsskriftet

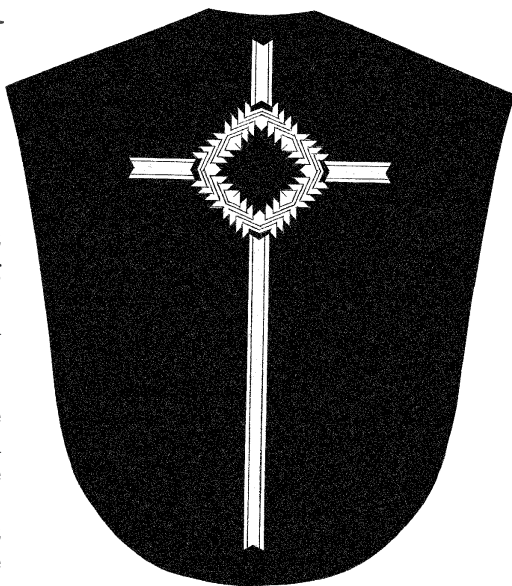
TENEN

7. årgang nr. 3, Vinter 1996/97

Messehagler

Jeg er blevet bedt om at fortælle om min produktion af messehagler. Det begyndte i 1987 med at min lokale kirke, Brønshøj Kirke, hvor jeg tidligere har været medlem af menighedsrådet, ønskede at anskaffe en rød hagel og bad mig om at undersøge markedet for messehagler. Da vores kirke er den ældste bygning over jorden i København, mere end 800 år gammel, syntes jeg, at den skulle have en hagel, der i materialer og design kunne udstråle gedigenhed og være i harmoni med kirkebygningen. Min undersøgelse endte med det nedslående resultat, at jeg ikke kunne finde noget, som jeg kunne anbefale.

I stedet modnedes ideen om, at jeg måske selv skulle påtage mig opgaven. Det var godt nok et stort spring fra at væve stoffer til folkedragter, som jeg havde gjort i en år-

række, til messehagler, men det var samtidig en stor faglig udfordring.

I idéfasen blev det fastlagt, at haglen skulle væves i damask-teknik på en silkekæde med islæt i

uld. En af pointerne skulle være, at kvaliteten var selv bærende således, at den ikke skulle fores, og man kunne udnytte den smukke bagside som en særlig effekt. Et forer på en messehagel kan være vanskeligt at styre, da det er en stor flade uden fæstepunkter, og der sker nemt det, at foret enten drypper eller trækker sig skævt i forhold til yderstoffet. Ved at lade stoffets egen bagside komme til syne langs messehaglens kant opnås en flot helhed, og effekten af damaskvævningens positiv / negativ virkning bliver en del af formgivningen.

Lidt historie: Efter reformationen i 1536 udarbejdede kongeriget nye retningslinier for kirken i Danmark, og i kirkeordinansen fra samme år står der, at præsten skulle bære vanlige messeklæder. Det betød, at præsten over sin sorte kjole, som var en almindelig verdslig dragt med tilhørende pibekrave, ved de kirkelige handlinger skulle bære messeskjorte og messehagel.

Skiftende tider og opfattelser har dikteret brugen og udseendet af messehagler. Indenfor de seneste 40-50 år, i takt med det omfattende kirkebyggeri, er der opstået en positiv interesse for haglerne. Der er et ønske om at forny og om at tilføre gudstjenesten visuel effekt og tydeliggøre kirkeårets gang ved at anvende de liturgiske farver. Mange kirker har i dag fire messehagler, en hvid, en grøn, en violet og en rød. Disse farver dækker kirkeåret. Den hvide på Kristi festdage som jul, hellig tre konger og påske. Den grønne i trinitatis tiden, som er vækstperioden forår, sommer og efterår, uden særlige festda-

ge. Den violette bruges i faste- og adventstiden symboliserende bod, lidelse og eftertanke. Den røde bruges kun få gange i løbet af året, nemlig 2. juledag, 1. og 2. pinsedag og evt. Allehelgens dag, symboliserende blod, ild og kærlighed.

Brønshøj

I 1960'erne blev Brønshøj Kirke restaureret, og samtidig blev der anskaffet tre nye messehagler udført af væverne Kirsten og John Becker. Når der kun blev anskaffet den violette, grønne og hvide, var det med begrundelsen, at den røde bruges

så sjældent og de få dage om året kunne præsten godt slide lidt mere på den gamle hagel, som havde været i brug siden 1940'erne. Det var en velkendt og veltjent model - skjoldformet, i vinrød fløjls med guldgalloner. I slutningen af 80'erne ønskede menighedsrådet at udskifte den, og jeg fik opgaven.

Farven lå fast - rød - men ikke nuancen, formen og motivet. Jeg udførte væveprøver og lavede skitseforslag i stout i fuld størrelse. Der blev holdt møder med menighedsrådet, og da vævningen var kommet i gang, kom de på værktødsbesøg. Resultatet blev klassisk, rød uld som bund og hvid silke til motivet, på ryggen et græsk kors, og 3 mindre kors på forsiden samt med små kors langs sidekanten. Netop de små kors får deres særlige effekt ved damaskteknikken. De ses også som røde kors på haglens hvide silkebagside. Det har selvfølgelig-

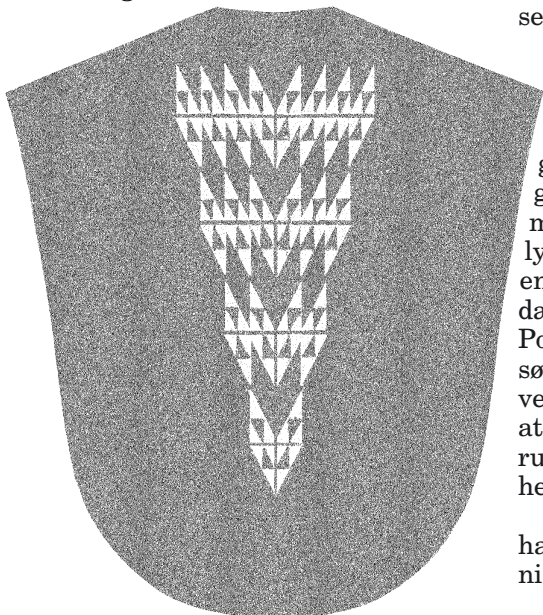
lig glædet mig, at jeg i min daglige færden stadig møder mennesker, som fortæller, at de glæder sig over at se min messehagel til gudstjenesten.

Samarbejde

Jeg kom først videre med mit koncept til messehagler nogle år senere, da jeg mødte formgiveren Ellen Malmer. Hun havde hverken kendskab til messehagler eller menighedsråd, men havde til gengæld en bestilling til Hellig Kors Kirke i København. Vi slog talenterne sammen og har indtil i dag udført 8 messehagler. Vores samarbejde fungerer godt. Vi respekterer hinandens områder, og vi kan gå ind og diskutere hinandens problemer. Det er accepteret, at jeg som håndværker kan give min mening til kende om designet og Ellen tilsvarende om vævningen. Seneste resultat af samarbejdet, den sidste af fire hagler, blev afleveret til Værløse Kirke den 3. november 1996.

Det har været en ønskeopgave at få lov at udføre alle fire hagler til den samme kirke. Hver kirke har sit særpræg, som man må tage stilling til og indarbejde i formgivningen. Værløse Kirke er ny og moderne med store vinduer og flot lysindfald. Alterudsmykningen er en stor keramisk vægdekoration i dæmpede farver udført af Tue Poulsen. Vi har i vores arbejde forsøgt at understøtte farver og motiver i alterudsmykningen, således at de forskellige elementer i kirkerummet stadig opleves som en helhed.

Det har også været lærerigt at have kontakt med det samme menighedsråd gennem flere år. For-

slag og skitser har været lagt frem til debat i menighedsrådet, og efterfølgende har rådet været på besøg på vævestuen, så de har fulgt processen på nært hold. Hver af haglerne er blevet taget i brug ved en festlig gudstjeneste og efterfølgende kirkekaffe, hvor haglerne er blevet vist frem, og hvor vi har fortalt om tilblivelsen og svaret på spørgsmål.

At få opgaver

Når en kirke ønsker en eller flere nye messehagler, indbyder menighedsrådet som regel et antal vævere og formgivere til at vise, hvad de tidligere har lavet. Ikke så sjældent bliver det klart, at nogle af medlemmerne har en særlig interesse for hagler og kender markedet, eller har været på besøg i andre kirker for at orientere sig. Præsentationsrunden ender næsten altid med, at menighedsrådet vælger én af de indbudte og beder vedkommende om at påtage sig opgaven.

Derefter aftales betingelserne: Frist for aflevering af skitseforslag, fastsættelse af en evt. drøftelse med menighedsrådet om motiv og design, fastsættelse af afleveringsdagen af den færdige hagel og endelig prisen. På dette marked gælder det ikke kun om hvor god man er til sit håndværk, om man ved alt hvad der er værd at vide om garn, trådtæthed og bindinger, man skal også kunne samarbejde med sine kunder. Når man skal afsætte messehagler, er det ikke kun præsten som skal overbevises om form og farver i et nyt stykke arbejdstøj, nej kunden er det samlede menighedsråd, som kan bestå af over 20

personer. Det kan være en stor udfordring at håndtere en så sammensat kundekreds med så forskellige idéer om, hvad en rigtig messehagel er. Hvor dominerende skal den være i gudstjenesten, skal den være med til at understrege handlingen eller skal den - så at sige - komme ind med præsten. Hvor ny og moderne skal den være, og hvilke symboler skal den bære, eller ønsker man blot et latinerkors som på de veltjente fløjlsdagler? Mulighederne er mange, og i samspillet med menighedsrådsmedlemmerne skal man ikke undervurdere den betydning, som anskaffelsen af en ny messehagel har for et menighedsråd. Man skal være forberedt på, at der forestår mange diskussioner og mange ændringsforslag, før alle i menighedsrådet er tilfredse. Til gengæld er det muligt at få vor kristendom og livsopfattelse samt hele den årtusindgamle tradition for symboler diskuteret og indarbejdet i den nye messehagel. Disse diskussioner er af uvurderlig betydning for det endelige resultat. Menighedsrådene har en svær opgave og et stort ansvar. Der er mange hensyn at tage, når den rigtige hagel skal vælges. Den skal være en fryd at se på. Den skal passe til kirken og samtidig være præstens arbejdstøj. Derfor skal den være let at bære ovenpå den tunge præstekjole, let at få af og på og let at vedligeholde. Glæden er stor både i menighedsrådet og hos Ellen og mig, når et tvivlende medlem ved indvielsen udtrykker sin uforbeholdne glæde for resultatet.

Kamma Gudmand-Høyer